

TELLEN VAN EEKHOORNS: VERSLAG VAN EEN KORTE CURSUS

André Kaper

Sinds 1995 vindt er in een flink aantal gebieden een jaarlijkse telling van eekhoornnesten plaats, in het kader van het project 'Zoogdiermonitoring'. Iedere eekhoorn heeft een redelijk stabiel aantal nesten, gemiddeld vier tot vijf per eekhoorn. Het aantal nesten in een bosgebied geeft dus een goede indruk van het aantal eekhoorns. Omdat gebleken was dat in Gelderland veel mensen zich als deelnemer hadden opgegeven zonder echter daadwerkelijk nesten te tellen, heb ik daar in januari een excursie georganiseerd met als onderwerp het herkennen van eekhoornnesten. Want kennisgebrek bleek de oorzaak van het gesignaleerde gebrek aan actie.

Het zoeken van eekhoornnesten vergt veel van de nekspieren, maar is leuk werk! Foto Dennis Wansink

De excursie werd gehouden in een terrein van Natuurmonumenten te Wolfheze, onder leiding van twee deskundigen, Wim Nieuwenhuizen en Harry Bussink, beiden werkzaam bij het IBN (Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek). Zij hadden het gebied tevoren geselecteerd en reeds een aantal nesten opgezocht. Van de dertig belangstellenden die wij in Gelderland kenden

waren er achttien gekomen. Het was door deze opkomst een grote en gemotiveerde groep die tot het allerlaatste (water)koude moment veel belangstelling aan de dag legde. Ook de grote deskundigheid en het enthousiasme van de leiding heeft veel bijgedragen aan een geslaagde dag. De excursie is zelfs zo goed bevallen dat vrijwel alle aanwezigen aangaven meteen zelf aan de slag te gaan.

Comfort

Na aankomst op het station van Wolfheze werden we ontvangen met een kopje koffie in restaurant 'Het Wolvenbosch'. Daar konden we genieten van een korte dialoog waarin vele 'loofnesten' (eekhoornnest in loofboom) en 'naaldnesten' (eekhoornnest in naaldboom) de revue passeerden. Ook leerden we dat eekhoorns gesteld zijn op comfort: de binnenkant van het nest bekleden ze met mos en repen bast zodat het nest van binnen lekker warm en zacht is.

Met dit verhaal in ons hoofd stapten we het restaurant uit en meteen het natuurterrein in. Reeds in de eerste twee kilometer zagen we maar liefst 15 nesten: bewoonde nesten (zonder door-

Eekhoorns gebruiken nestmateriaal dat voor het grijpen ligt. Wonen ze in een naaldboom, dan gebruiken ze takken met naalden. Ligt er wol in de buurt? Nou, dan gebruik je dat toch! *Foto André Kaper*

zicht en goed onderhouden), vervallen nesten (nesten met gaten waardoor je het daglicht kan zien), naaldnesten en loofnesten. Bovendien kon iedereen ruim voldoende afgekloven denneappels als souvenir verzamelen. Zelfs zagen we nog één heuse eekhoorn in een boom. Het beest was zo vriendelijk om even te poseren en daarna zowaar in zijn nest, hogerop in de boom, te klimmen. Het bewijs was geleverd: hier woont een eekhoorn!

Lawaaiminnaars?

De nesten bleken geclusterd te zijn aan bostrand en bij de snelweg en bij de spoordijk die het bosgebied ieder aan een kant begrenzen. Eekhoorns zijn blijkbaar niet vies van de herrie van het mensenverkeer, in tegenstelling tot enkele excursiedeelnemers, die de aanstormende treinen wat minder konden

waarderen. Naast eekhoornnesten zagen we een havikshorst, een kraaienest en een heksenbezem, zodat de verschillen met eekhoornnesten goed duidelijk waren.

Vervolgens hebben we het 'in linie lopen' uitgeprobeerd. In de handleiding van Zoogdiermonitoring voor de eekhoornneststellingen wordt namelijk voorgesteld om met meerdere mensen in een rij de nesten te zoeken. Hier bleek vooral dat het niet meevalt om met achttien mensen voortdurend rechtuit te blijven lopen en niet elkaars looprichting te kruisen! Toch vonden we zo nog drie nesten.

Een 'loofnest'. Als je nesten van eekhoors gaat tellen, moet je wachten tot de bladeren van de bomen zijn.
Foto André Kaper

Goed gemotiveerd

Dit was meteen de afronding van de excursie: iedereen had genoeg nesten gezien om op te teren, voldoende kaalgevroten denneappels voor thuis en

bovendien een druipneus en koude tenen. In het restaurant warmden we ons weer op en deden ons te goed aan snert met roggebrood of taart en warme chocolademelk. Tijdens het naborrelen bleek iedereen veel geleerd te hebben en flink gemotiveerd te zijn een telgebied te zoeken en daarin te tellen.

Mensen die ook willen meedoen aan de Eekhoornneststellingen van Zoogdiermonitoring, kunnen zich bij het VZZ-bureau opgeven. U krijgt na opgave een handleiding en telformulieren thuisgestuurd. Meer dan een algemene, globale kennis van zoogdieren is niet vereist. De telperiode valt in februari, dus u kunt in de rest van dit jaar alvast rustig een telgebied zoeken en verkennen. Misschien zien we u dan op de volgende excursie?

Tip voor terreinbeheerders: enkele beheerders van Natuurmonumenten tellen de eekhoornnesten in hun eigen gebied. Misschien iets voor u of een collega?

André Kaper, Prov. Coörd. Eekhoornstellingen Gelderland & Landelijk Coördinator Zoogdiermonitoring, VZZ, Emmalaan 41, 3581 HP Utrecht (NL)